

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВСП «ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ ЕКОНОМІКИ, ПРАВА ТА
ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ЗУНУ»**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор ВСП «ФКЕПІТ ЗУНУ»

Василь МАРТИНЮК

«31» серпня 2023р.

**РОБОЧА ПРОГРАМА
З ДИСЦИПЛІНИ
«Інтелектуальна власність»**

Освітньо-професійний ступінь – **фаховий молодший бакалавр**

Галузь знань: **12 Інформаційні технології**

Спеціальність: **123 Комп'ютерна інженерія**

Освітньо-професійна програма: **«Комп'ютерна інженерія»**

Циклова комісія управління та адміністрування

Форма навчання	Курс	Семестр	Лекції (год.)	Практичні (год.)	Самостійна робота	Загальний обсяг, годин	Екзамен / залік
Денна	3	5	30	45	45	120	Залік

Тернопіль – 2023 р.

Робоча програма складена викладачем Романів С.В.

Робоча програма затверджена на засіданні циклової комісії управління та адміністрування, протокол № 1 від «28» серпня 2023 р.

Голова циклової комісії

Любов ЗАСТАВНЮК

**СТРУКТУРА РОБОЧОЇ ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«Інтелектуальна власність»**

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, освітньо-професійний ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
		<i>Денна форма навчання</i>
Змістових модулів - 3	Галузь знань: 12 Інформаційні технології	
Загальна кількість годин - 120 год.	Освітньо-професійна програма «Комп'ютерна інженерія» Освітньо-професійний ступінь: фаховий молодший бакалавр	Лекції (30 год.)
		Практичні (45 год.)
		Самостійна робота (45 год.)
		Вид контролю: залік

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета: засвоєння студентами, які здобувають освітній рівень магістра, необхідних теоретичних знань в сфері інтелектуальної діяльності та ознайомлення їх з особливостями винахідницької та патентно-ліцензійної роботи стосовно об'єктів промислової власності та авторського права і суміжних прав. А також практичного використання здобутих знань для отримання правової охорони на розроблені об'єкти інтелектуальної власності (винаходи, корисні моделі, промислові зразки, засоби комерціалізації, програмні продукти, об'єкти авторського права та суміжних прав).

Завдання: полягає у підготовці майбутніх фахівців для самостійного вирішення професійних завдань у сфері регулювання правовідносин, пов'язаних з інтелектуальною власністю.

У результаті вивчення навчальної дисципліни «Інтелектуальна власність» студент повинен:

знати:

- знати особливості міжнародного співробітництва у галузі інтелектуальної власності;
- мати загальні поняття про існуючу систему інтелектуальної власності;
- знати особливості організації системи промислової власності в винахідницькій та патентно-ліцензійній діяльності, а також системи патентної інформації;
- знати особливості авторського права та суміжних прав;
- знати особливості захисту об'єктів інтелектуальної власності в галузі ІТ-технологій;

вміти:

- вміти застосовувати на практиці нормативно-правові акти при забезпеченні правової охорони науково-технічної документації та товарної продукції;
- вміти провести патентні дослідження в певній галузі техніки та оформити заявку на патент або корисну модель, програмний продукт, знак для товарів та послуг;
- використовувати патентну інформацію та документацію при проведенні науково-дослідних, проектно-конструкторських, проектно-технологічних розробок з метою створення конкурентоздатної продукції.

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «Інтелектуальна власність»

Змістовний модуль 1.

Тема 1. Основні поняття стосовно інтелектуальної власності. Основні об'єкти інтелектуальної власності.

Основні поняття стосовно інтелектуальної власності. Підсистеми об'єктів інтелектуальної власності. Об'єкти промислової власності. Нетрадиційні об'єкти інтелектуальної власності. Об'єкти авторського права та суміжних прав

Тема 2. Становлення і розвиток інтелектуальної власності. Управління інтелектуальною діяльністю в Україні, його законодавча та нормативна база.

Становлення і розвиток законодавства України про інтелектуальну власність. Розвиток та становлення об'єктів промислової власності на тернах України. Становлення авторського права у світі. Становлення правової охорони торговельної марки (товарних знаків) в світі. Особливості становлення правової охорони патентів в світі. Управління інтелектуальною діяльністю в Україні, його законодавча та нормативна база.

Тема 3. Винахід та корисна модель як об'єкти промислової власності. Особливості оформлення заявки на винахід та корисну модель.

Винахід та корисна модель як об'єкти правової охорони. Об'єкти винаходів і їхні ознаки. Автори і власники охоронних документів. Дата подання і пріоритет заявки. Експертиза заявки і реєстрація патенту. Авторська винагорода. Склад заявки та особливості оформлення її документів. Процедура подання заявки. Документи, що додаються до заявки.

Тема 4. Промисловий зразок як об'єкт інтелектуальної власності.

Промисловий зразок як об'єкт правової охорони. Сутність промислового зразка. Умови патентоспроможності промислового зразка. Порядок подання заявки на промисловий зразок. Право на одержання патенту на промисловий зразок.

Тема 5. Особливості захисту засобів індивідуалізації учасників цивільного обороту, товарів і послуг.

Правова охорона комерційного (фірмового) найменування. Правова охорона товарного знаку та торгівельної марки. Правова охорона географічного зазначення походження товару.

Змістовний модуль 2.

Тема 6. Авторське право та суміжні права.

Суб'єктивне та об'єктивне розуміння авторського права. Основні нормативні акти, що мають чинність на території України. Об'єкти авторського права. Суб'єкти авторських відносин. Суб'єкти авторських відносин. Право на авторську винагороду. Термін охорони прав авторів. Поняття суміжних прав. Термін охорони суміжних прав.

Тема 7. Особливості правової охорони в області інформаційних технологій.

Правові особливості нормативно-правової охорони інформаційних технологій. Законодавча база в області захисту комп'ютерних програм та баз даних. Комп'ютерна програма як особливий об'єкт права інтелектуальної власності. Способи захисту програмного продукту в Україні. Права на комп'ютерну програму. Вільне використання комп'ютерної програми. Програмне забезпечення вільного користування. Правова охорона на бази даних.

Тема 8. Правовий режим доменних імен та їх місце в системі об'єктів права інтелектуальної власності.

Цивільно-правовий режим доменних імен. Інформаційний зміст сайту. Охорона файлу HTML та Java програм. Доменне ім'я та його правова охорона. Правова охорона на інтернет сайти. Суть реєстрації авторського права на програмний продукт. Можливі варіанти оформлення правової охорони на програмний продукт.

Тема 9. Ліцензійні та авторські договори, їх загальна характеристика. Договори у сфері науково-технічної діяльності.

Авторські договори. Загальні положення. Права і обов'язки сторін за авторським договором. Порушення авторського договору, його припинення та розірвання. Характеристика авторських договорів (видавничий, про депонування рукописів, постановочний, сценарний, художнього замовлення, на твори декоративно-прикладного мистецтва). Характеристика договорів у сфері промислової власності.

Тема 10. Охорона прав на науково-технічну інформацію. Об'єкти захисту від недобросовісної конкуренції. Припинення правової охорони об'єктів промислової власності.

Поняття та ознаки раціоналізаторської пропозиції. Види та зміст науково-технічної інформації. Особливості захисту конфіденційної (нерозкритої) інформації. Об'єкти захисту від недобросовісної конкуренції. Поняття недобросовісної конкуренції. Групи об'єктів захисту від недобросовісної конкуренції. Відповідальність за недобросовісну конкуренцію. Захист від недобросовісної конкуренції. Загальні умови припинення правової охорони об'єктів промислової власності. Припинення правової охорони засобів індивідуалізації учасників цивільного обороту, товарів та послуг.

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

№	Назви змістових модулів і тем	КІЛЬКІСТЬ ГОДИН		
		Лекції	Практичні (лабораторні) заняття	Самостійна робота
1	2	3	4	5
Змістовний модуль 1.				
1.	Тема 1. Основні поняття стосовно інтелектуальної власності. Основні об'єкти інтелектуальної власності.	3	4	4
2.	Тема 2. Становлення і розвиток інтелектуальної власності. Управління інтелектуальною діяльністю в Україні, його законодавча та нормативна база.	3	5	5
3.	Тема 3. Винахід та корисна модель як об'єкти промислової власності. Особливості оформлення заявки на винахід та корисну модель.	3	4	4
4.	Тема 4. Промисловий зразок як об'єкт інтелектуальної власності..	3	5	5
Змістовний модуль 2.				

5.	Тема 5. Особливості захисту засобів індивідуалізації учасників цивільного обороту, товарів і послуг.	3	4	4
6.	Тема 6. Авторське право та суміжні права.	3	5	5
7.	Тема 7. Особливості правової охорони в області інформаційних технологій.	3	4	4
Змістовний модуль 3.				
8.	Тема 8. Правовий режим доменних імен та їх місце в системі об'єктів права інтелектуальної власності.	3	5	5
9.	Тема 9. Ліцензійні та авторські договори, їх загальна характеристика. Договори у сфері науково-технічної діяльності.	3	4	4
10.	Тема 10. Охорона прав на науково-технічну інформацію. Об'єкти захисту від недобросовісної конкуренції. Припинення правової охорони об'єктів промислової власності.	3	5	5
	Разом	30	45	45

5. ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ з дисципліни «Інтелектуальна власність»

Практичне заняття 1

Тема 1. Основні міжнародні договори в області інтелектуальної власності

План практичного заняття

1. Введення в інтелектуальну власність.
2. Огляд ключових міжнародних договорів.
3. Аналіз конкретних ситуацій.

Практичне заняття 2

Тема 2. Аналіз найбільш відомих систем класифікацій. Патентні дослідження та порядок їх проведення.

План практичного заняття

1. Огляд систем класифікації.
2. Патентні дослідження.
3. Практичні вправи.

Практичне заняття 3

Тема 3. Робота з пошуковими системами. Оформлення учбової заявки на торговельну марку.

План практичного заняття

1. Введення в пошукові системи.
2. Оформлення учбової заявки на торговельну марку.
3. Практичні вправи.

Практичне заняття 4

Тема 4. Визначення структур рубрик МПК та робота з пошуковими системами та базами даних.

План практичного заняття

1. Огляд МПК та його структури.
2. Пошукові системи та бази даних для МПК.
3. Практичні вправи.

Практичне заняття 5

Тема 5. Пошук промислових зразків з написанням рубрик відповідно МКПЗ.

План практичного заняття

1. Огляд промислових зразків та МКПЗ.
2. Навички написання рубрик в МКПЗ.
3. Практичні вправи.

Практичне заняття 6

Тема 6. Особливості оформлення учбової заявки на промисловий зразок.

План практичного заняття

1. Оформлення учбової заявки на промисловий зразок.
2. Практичні вправи.

Практичне заняття 7

Тема 7. Особливості оформлення заявки на реєстрацію авторського права. Оформлення учбової заявки на твір.

План практичного заняття

1. Процес реєстрації авторського права.
2. Оформлення учбової заявки на твір.

Практичне заняття 8

Тема 8. Особливості оформлення заявки на отримання свідоцтва з авторського права на програмний продукт.

План практичного заняття

1. Поняття програмного продукту та авторського права
2. Практичне завдання

Практичне заняття 9

Тема 9. Оформлення ліцензійного договору на об'єкти промислової власності

План практичного заняття

1. Ліцензійні угоди та їх основні аспекти.
2. Оформлення ліцензійного договору.

Практичне заняття 10

Тема 10. Оформлення ліцензійного договору на об'єкти авторського права

План практичного заняття

1. Ліцензійні угоди в сфері авторського права.
2. Практичне завдання.

6. САМОСТІЙНА РОБОТА

№ з/п	Назва теми
1	Юридична природа прав інтелектуальної власності
2	Взаємозв'язок спеціальних інститутів цивільного права, що опосередковують інтелектуальну діяльність та її результати
3	Міжнародна система охорони інтелектуальної власності.
4	Процедура подання заявки на одержання патенту України на винахід
5	Патентування винаходу (корисної моделі) в іноземних державах
6	Патентування винаходів за процедурою євразійської патентної конвенції
7	Процедура ЄВРО-РСТ

8	Характеристика кримінальної, цивільної та адміністративної відповідальності за порушення прав інтелектуальної власності
9	Процедура одержання європейського патенту
10	Методи оцінки прав на об'єкти інтелектуальної власності

7. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Вивчення дисципліни передбачає: лекції, пояснення; демонстрація вимірювальної апаратури та вимірювальних трактів; ілюстрація схем вимірювальних трактів та спрямованих графічних схем; лабораторний метод, самостійне опрацювання програмного матеріалу, що не викладається на лекціях, практичні заняття, самостійну роботу студентів в тому числі з використанням сучасної комп'ютерної техніки; індивідуальні . У навчальному процесі застосовуються: лекції, в тому числі із використанням засобів комп'ютерної техніки; практичні заняття; індивідуальні заняття і виконання самостійної роботи, виконання розрахунково-графічних завдань під керівництвом викладача і самостійно; робота в Інтернет, робота на платформах Zoom, Moodle.

Організація навчання здійснюється за кредитно-модульною системою з елементами тестування та рейтинговим оцінюванням знань студентів у відповідності з Концепцією впровадження в Україні Болонського процесу

8. ФОРМИ КОНТРОЛЮ

Рубіжна атестація № 1	Директорська контрольна робота (№ 2)	Середній бал (№ 3)	разом
25%	50%	25%	100%

9. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ СТУДЕНТІВ З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Оцінка за 100-бальною шкалою / ECTS	Оцінка за національною шкалою	Критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти	Рівень компетентності
90-100 А	Відмінно	Оцінюється завдання, що містить відповіді, в яких навчальний матеріал відтворюється в повному обсязі. Здобувач освіти активно працює протягом усього курсу і показує при цьому високий рівень володіння теоретичними знаннями і практичними вміннями, відповідь його правильна, обґрунтована, повна, логічна, містить аналіз, систематизацію, узагальнення навчального матеріалу, здатний висловити власне ставлення до альтернативних міркувань з конкретної проблеми, проявляє вміння здійснювати зв'язок теоретичних занять з практичними і реалізувати міжпредметні зв'язки. Практичне завдання виконане правильно, як з використанням типового алгоритму, так і за самостійно розробленим алгоритмом.	Високий (творчий) рівень
85-89 В	Дуже добре	Оцінюється завдання, що містить відповіді в яких відтворюється значна частина навчального матеріалу. Здобувач освіти виявляє достатній рівень володіння теоретичним матеріалом і практичним вмінням з несуттєвими неточностями, певною мірою може аналізувати матеріал, порівнювати та робити висновки з окремих питань навчального матеріалу.	Достатній рівень

<p>75-84</p> <p>С</p>	<p>Добре</p>	<p>Оцінюється завдання, що містить відповіді, в яких відтворюється незначна частина навчального матеріалу. Здобувач освіти виявляє достатній рівень володіння теоретичним матеріалом і практичним вмінням з певними неточностями та недоліками, достатньо проявляє вміння самостійно та аргументовано викладати матеріал.</p>	
<p>65-74</p> <p>D</p>	<p>Задовільно</p>	<p>Оцінюється завдання, що містить відповіді в яких виявляється середній рівень володіння теоретичними знаннями, розуміння навчального матеріалу, а також практичних вмінь. Здобувач освіти в цілому оволодів суттю питань з даної теми, намагається аналізувати факти та події, робити певні конкретні висновки, недостатньо проявляє вміння самостійно та аргументовано викладати матеріал, виявляє недостатній рівень поінформованості у практичному застосуванні.</p>	<p>Середній рівень</p>
<p>60-64</p> <p>E</p>	<p>Достатньо</p>	<p>Оцінюється завдання, що містить відповіді, в яких відтворюються мінімальні знання і розуміння навчального матеріалу, проте недостатньо вони глибокі та осмислені. Здобувач освіти на заняттях поводить себе пасивно, відповідає лише за викликом викладача, дає неповні відповіді на запитання, частково аналізує навчальний матеріал, проте при цьому робить неконкретні та неточні висновки, виявляє низький рівень поінформованості у практичному застосуванні.</p>	
		<p>Оцінюється завдання, що не виконане або містить відповіді на</p>	

35-5 FX	Незадовільно	рівні елементарного відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів, фрагментів навчального матеріалу. Здобувач освіти відтворює незначну частину навчального матеріалу, викладає його уривчастими реченнями, безсистемно, відсутні висновки, узагальнення. Під час відповіді здобувач освіти допускає суттєві помилки, які не здатен виправити після коригуючих запитань, рівень володіння теоретичними знаннями і практичним вмінням не задовольняє мінімальні критерії. Обов'язкове складання повторного екзамену, заліку.	Низький рівень
1-34 F	Незадовільно	Оцінюється завдання, що не виконане, у здобувача освіти відсутні елементарні як теоретичні знання, так і практичні вміння. Обов'язкове повторне вивчення навчальної дисципліни.	Незадовільний рівень

10.ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ

Оцінка за 100-бальною шкалою	Оцінка за національною шкалою		Оцінка за шкалою ECTS	Рівень компетентності
	Екзамен	Залік		
90-100	5 (відмінно)	Зараховано	A	Високий (творчий) рівень
85-89	4 (дуже добре)		B	Достатній рівень
75-84	4 (добре)		C	
65-74	3(задовільно)		D	Середній рівень
60-64	3 (достатньо)		E	

35-59 (незадовільний рівень)	2 (незадовільно з можливістю повторного складання екзамену)	Незараховано (з можливістю повторного складання заліку)	FX	Низький рівень
1-34	2 (незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни)	Незараховано (з обов'язковим повторним вивченням дисципліни)	X	Незадовільний рівень

11. МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

1. Тексти лекцій.
2. Завдання для практичних завдань.
3. Завдання для самостійної роботи.
4. Тести для перевірки знань студентів.
5. Засоби діагностики знань студентів.
6. Критерії оцінювання знань студентів.
7. Посібники.
8. Презентаційні матеріали.
9. Інтернет-джерела.

12. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова:

1. Право інтелектуальної власності. Академічний курс. За ред. О. А. Підпригори .- К.: Концерн «Видавничий дім «Ін Юре», 2004.- 672 с.
2. Кузнецов Ю. М. Патентознавство та авторське право: Підручник.- К.: Кондор, 2005.- 428 с.
3. Кузнецов Ю. М. Основи патентознавства та авторського права: Навч. посібник.- К.: ТОВ «ЗМОК» - ПП «Гнозис», 2001.- 206 с.
4. Підпригора О. А., Підпригора О. О. Право інтелектуальної власності України: Навч. посібник для студентів юрид. вузів і фак. ун-тів. - К.: Юрінком Інтер, 1998.-336 с.
5. Інтелектуальна власність в інформаційних технологіях/ Н. В. Назаренко.- Кривий Ріг: Діоніс, 2014.-170 с.

Допоміжна:

1. Практикум з дисципліни “ПАТЕНТОЗНАВСТВО ТА АВТОРСЬКЕ ПРАВО” для студентів та аспірантів технічних спеціальностей та спеціальності «Інтелектуальна власність». Навчальне електронне видання. [Електронний ресурс] /

НТУУ "КПІ" / А.С. Ромашко, О.М. Кравець, О.В. Литвин. - К.: НТУУ "КПІ", 2013. - 173 с.

2. Цибульов П. М., Чеботарьов В. П. Популярно про інтелектуальну власність: Абетка / За заг. ред. к.е.н. М. В. Паладія. - К.: ТОВ «Альфа-ПК», 2004. - 56 с.

3. Інноваційне право: науково-практичний посібник за заг. ред. С. В. Глібка, Ю. В. Георгієвського, О. В. Розгон. Харків: Право, 2019. 246 с. [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: https://ndipzir.org.ua/wp-content/uploads/2019/InnovativeLaw_2019/InnovativeLaw_2019.pdf.

13. ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/3687-12> - Закон України Про охорону прав на винаходи і корисні моделі

2. <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/621/97-%%D0%%B2%%D1%%80> - Закон України Про охорону прав на топографії інтегральних мікросхем

3. <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/3688-12> - Закон України Про охорону прав на промислові зразки

4. <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3792-12> - Закон України Про авторське право і суміжні права

5. <https://ukrpatent.org/uk>. - Сайт державного підприємства "Український інститут інтелектуальної власності" УКРПАТЕНТ

6. <https://www.wipo.int/portal/ru/index.html> - Сайт Всесвітньої організації інтелектуальної власності

7. <https://www.epo.org/> - Сайт Європейського патентного відомства

8. <https://patentscope.wipo.int/search/en/search.jsf> - Патентоскоп - система пошуку патентної інформації на сайті Всесвітньої організації інтелектуальної власності